

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLII/ SECȚII
CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
**Secțiunea B. Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limbile altor
minorități și pentru românii din diaspora**
Etapa națională
Timișoara, 11 aprilie 2025
Clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

A.

– Fii mai atentă, madam Delcă, fii mai atentă, i-au spus mereu, cu regimul alimentar... De la o vreme, nu mai este deloc indicat să consumi grăsimi și dulciuri... Tensiunea, colesterolul, înțelege și dumneata, de la o vreme nu mai merge tot cu carne de porc prăjită în tigaie, așa cum spui că îți place soțului dumitale...

– Ei, carne de porc ! Să fii sănătoasă de când n-am mai văzut io carne de porc !... Poate e luni și luni de când n-am mai pus carne în gură...

Și așa le-a răspuns, de fiecare dată. [...]

Mai bine i-ar fi deschis ușa de la început! Mai bine i-ar fi dat banii și-ar fi scăpat de ea! Așa, tot o să fie silită, până la urmă, să-i dea, și și-a irosit și dimineața! Silită să-i dea: silită, uite la ce ajungi. Vrei să faci un bine cuiva, unui om care ți se pare sărman, pe care îl știi de-o viață, și ajungi să depinzi tu de el. Ajungi să dai oricât, numai să te vezi odată scăpat. De multe ori, aceasta este soarta generoșilor, susține Niki.

– Înțelege, Ivona, că aceasta înseamnă filantropia, râde Niki. [...]

Niki, cu simțul lui practic, Niki, care înțelege atât de bine realitatea... Fără îndoială că de la el a deprins și ea un anume mod, mai lucid, de a vedea lucrurile: cu dificultate, cu întârziere, dar, la un moment dat, l-a deprins. Iată, în privința babei nu-și mai face iluzii, cum și-ar fi făcut altădată. Nu sentimentele, nu recunoștința o fac să vină mereu mai devreme față de data când au stabilit, de comun acord, c-ar putea să-și ridice banii. Nu, e limpede: ea și-a programat să tot vină cu o săptămână, cu zece zile mai devreme, anume ca să încaseze o sumă dublă. Nu cincizeci de lei, ci o sută... Și nu-și face niciun scrupul, așa cum orice om, corect și binecrescut, și-ar face. Formidabil de vicleni sunt oamenii simpli, vicleni și cu tupeu... Și-atât de bine își cunosc interesul ! Ei nu se pierd ca noi, cei cultivați, în plasa sentimentelor, a idealurilor, ei n-au fost de mici educați în acest mod. Nu, ei își cunosc interesul și și-l urmăresc, din aproape în aproape. Sigur, la un moment dat, pot chiar să mimeze devotamentul, generozitatea, anume ca în felul acesta să te păcălească mai bine. Așa îi explică adeseori Niki.

– Aș putea să scriu un roman întreg... Și nu un roman !... Douăzeci de romane aș putea să scriu despre tot ce-am văzut cât am trăit. Zece, douăzeci de romane...

Ar fi și scris Niki, dacă n-ar fi venit vremurile care au venit. A citit atât, istorie și filosofie, a văzut atâtea în profesiunea lui de avocat... Ea, emotivă și idealistă cum e, n-ar fi fost în stare să pronunțe nici cea mai penibilă pledoarie din spusele lui Niki, a înțeles ce înseamnă să fii avocat: înseamnă să-i cunoști pe oameni, așa cum sunt ei în realitate, nu așa cum se pretind. [...]

Dacă ar fi fost timpuri normale, ar fi scris Niki, pentru că a văzut multe, și este atât de talentat! Un talent egal, și de scriitor, și de actor: totdeauna la curent cu cele mai noi bancuri, se pricepe să le adapteze la orice fel de situații, să le interpreteze... De aceea niciodată n-a dus Niki lipsă de invitații, oriunde merge, cu umorul lui întreține societatea.

Gabriela Adameșteanu, *Dimineață pierdută* (1983) – fragmente

B.

Dom Juan a zis-o. „Ipocrizia este un viciu la modă și toate viciile la modă sunt considerate virtuți.” (Molière, *Dom Juan*, 1665) Are dreptate?

Ipocrizia își înfinge dinții tot mai adânc în spațiul public. Devine un pasaj licit spre un loc de muncă mai bun, o carieră politică de succes, relații sociale înzecite. Este chiar un semn de bleagă dacă nu afișăm din când în când masca ipocriziei. A acționa mereu conform propriilor convingeri,

certitudini morale, a avea mereu în fața ochilor linia de demarcație dintre bine și rău poate da impresia că sinele se complăce în staticitate, în inerție, în lenevie. Putem fi chiar acuzați de dogmatism, de fanatism pentru egoul propriu. Dăm dovadă de lipsă de flexibilitate. Suntem etichetați ca monotoni, anoști. Ipocritul, în schimb, e un actor. Cu cât mai diversificate sunt măștile pe care le poartă, cu atât mai competent e în meseria sa. În teatrul antic grecesc, actorii, care întotdeauna erau bărbați, își schimbau măștile în funcție de rolurile pe care le interpretau, de expresiile pe care doreau să le transmită. În spatele unui zâmbet exagerat se putea ascunde o față tristă, ori, dimpotrivă, o mască cu o expresie docilă putea fi purtată de un ins feroce. Important era efectul exterior, aparența, iluzoriul, ceea ce se transmitea celor din jur. Nu era nevoie ca spectatorul să fie un fel de mistagog care să pătrundă în adâncurile nevăzute ale realității, să străbată mascarea, prefăcătoria. Era de ajuns să se bucure de spectacol, de ceea ce i se oferea. În greaca veche, actorul era numit *hypokrites*. Un ipocrit. [...]

Sinceritatea e valoarea morală cea mai neglijată de către ipocrit. Problema nu e minciuna în sine – câți dintre noi nu mințim fără a fi ipocriți? –, ci transformarea minciunii în virtute, în scopul amplificării, glorificării sinelui în ochii celui alt. Ambivalența proprie e tăgăduită, în timp ce a celui alt e blamată. Discrepanța între cuvintele și faptele sale îl pot face pe ipocrit un maestru al performanțelor, grandilocvenței, fandoselilor. Un artificiu de care mulți dintre noi suntem atrași. Depinde însă de noi dacă acceptăm povara ipocriziei de dragul teatralismului și al amuzamentului, admitând în același timp că toți putem aluneca în capcana ipocriziei, ori dacă hotărâm să spunem “nu” cuiva pentru care suntem doar un simplu spectator.

Margareta Hanes, *A devenit ipocrizia un viciu la modă?*,
articol preluat fragmentar de pe <https://www.contributors.ro/a-devenit-ipocrizia-un-viciu-la-moda/>

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Ilustrează, prin două exemple, o funcție a comunicării identificată în textul *Dimineață pierdută* de Gabriela Adameșteanu. **5 puncte**
2. Menționează rolul măștii în teatrul antic grecesc, așa cum reiese din articolul *A devenit ipocrizia un viciu la modă?*. **5 puncte**
3. Explică un motiv pentru care Ivona consideră că generozitatea este o povară. **5 puncte**
4. Prezintă atitudinea Ivonei față de Niki, așa cum rezultă din fragmentele extrase din textul *Dimineață pierdută* de Gabriela Adameșteanu. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe, din textul *A devenit ipocrizia un viciu la modă?*: „Sinceritatea e valoarea morală cea mai neglijată de către ipocrit. Problema nu e minciuna în sine – câți dintre noi nu mințim fără a fi ipocriți? –, ci transformarea minciunii în virtute, în scopul amplificării, glorificării sinelui în ochii celui alt.” **5 puncte**

Notă:

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Redactează o pagină de jurnal, de 150 – 200 de cuvinte, în care să reflectezi asupra *identității* și în care să integrezi următoarea secvență: „Depinde însă de noi dacă acceptăm povara ipocriziei de dragul teatralismului și al amuzamentului.”

Notă: Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 400 de cuvinte, despre *raportul dintre adevăr și aparențe*, pornind de la cele două texte și valorificând experiența ta în acest sens.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care *raportul dintre adevăr și aparențe* este important în viața unui tânăr;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date;
- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *raportul dintre adevăr și aparențe* în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența personală referitoare la *raportul dintre adevăr și aparențe*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă:

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 400 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.